

Posudek oponenta na diplomovou práci Evy Rychnovské *Vývoj písňové tvorby v Českobratrské církvi evangelické*

Autorka zvolila za svůj diplomový úkol téma, jež dosud v hudebněvýchovné, hudebněteoretické a hudebněhistorické oblasti není zcela běžné. V téměř celé druhé polovině minulého století se jevilo jako nežádoucí, nyní se zas týká problematiky, která je aktuální pro omezený okruh zájemců z řad církve (církví) a z nepočtených řad hudebníků či pedagogů, kteří se liturgické a duchovní hudbě věnují. Právě proto však považuji toto téma za velice vhodné a potřebné. Vždyť budeme-li sázet vždy jen na to, co je právě oblíbeno a co je pokládáno za důležité v určitém (navíc pomíjivém) momentě, ztratíme záhy i hodnoty, jež nám zanechaly desítky minulých generací a jež pak třeba už nikdy neuvvedeme ve známost a v život. Mohli bychom tak dospět do situace, jaká vznikla po pádu antického světa, kdy s tímto zánikem a se zánikem mnoha špatného vymizely z povědomí lidí i výdobytky kdysi rozvinuté kultury a civilizace vůbec. A je známo, že byly dlouho a komplikovaně znovuobjevovány, jako by snad nikdy předtím ani neexistovaly.

Předložená diplomová práce zaujme již na první pohled jasnou strukturou, při bližším pohledu pak čtenáři neujde, že je až na několik drobností zpracována velice pečlivě. Nasvědčuje tomu již samotný úvod, který předjímá metodologii práce a dokládá promyšlenou, systematickou činnost autorky včetně důsledného využívání pramenů a literatury. K přehlednosti přispívá také grafické zpracování textu – důsledné odlišování názvů děl a písní od ostatního textu, ale také poznámkový aparát pod čarou včetně bibliografických odkazů.

Z hlediska obsahu vítám hodnotný, seriózně zpracovaný historický exkurs do vývoje reformované církve u nás, ovšem v evropském kontextu. Je to postup potřebný, vždyť ani v křesťanském (zejména laickém) prostředí nejsou charakteristiky jednotlivých církví vždy jasné. Totéž lze říci o samotné klasifikaci reformačních písní v historických souvislostech. Text je informačně nosný a přehledně, téměř učebnicově strukturovaný. Výstižně pak autorka charakterizuje písňovou tvorbu epoch, které považujeme z pohledu současné hudební praxe za aktuální, které mají svůj počátek v baroku a ústí v tvorbě zcela soudobé, stylově rozmanité. Za zdařilou a užitečnou považuji klasifikaci soudobé písňové tvorby – autorka zvolila kritéria, jež jsou směrodatná, aniž by přitom propadla schematismu. Proto zde najdeme hledisko žánrové i mimohudební: pisatelka třídí některé písně podle tematiky na dětské, nebo ekumenické. Toto hledisko má jistě zvláštní význam, neboť si tím více můžeme uvědomovat sjednocující funkci hudby a všeobecnou přijatelnost písňových textů.

Analytické pohledy na vybrané písně jako zástupce určitých stylových skupin berou také v potaz texty – jejich původ, proměny, překlady, významy. To pokládám za nesmírně užitečné, vždyť právě text je v liturgické písni směrodatný a určující, zatímco hudba plní funkci služebnou, třebaže nepominutelnou. Z pozornosti, kterou autorka v rozebíraných písních věnuje hudbě, pak vyplývá především dokonalá deskripce, jež odkazuje ke stěžejním výrazovým stránkám hudby. Takovýchto souvislostí najdeme v rozborech přiměřené množství, výklady však nepřerůstají v detailizaci až vulgarizaci hudebních obsahů. Kvalifikované pohledy na hudbu naopak dosvědčují, že autorka nabízí čtenáři jistý prostor pro to, aby k významům hudebních sdělení dospěl na základě prezentovaných analytických odhalení sám, na základě vlastní apercepce a interpretace.

Text je, jak jsem již uvedl, přehledně strukturován, je psán kultivovaným odborným jazykem, jen několik málo míst v něm by mohlo být interpunkčně doplněno, nebo gramaticky změněno:

s. 12: „Ten byl prvním reformátorem, který chtěl změnit podobu středověkých bohoslužeb papežské církve **X** a aniž by se radil (...)“ – **interpunkce**

- s. 21: „Katolická církev odmítala jakýmkoli způsobem reformaci přijmout, neboť věřili (...)“ – **anakolut**
- s. 21: „Krátko před tridentským koncilem vznikl také roku 1540 nový mnišský řád (...) K tomu využívali přízeň panovníků, jimž sloužili jako zpovědníci.“ – **anakolut**
- s. 31: „Jak se dočítáme v referátu L. Moravetze „Ženevské žalmy“ X sám o sobě prohlásil (...)“ – **interpunkce**

Bylo by také užitečné upřesnit bibliografické údaje o referátech L. Moravetze.

Parametry diplomové práce Evy Rychnovské ovšem jinak dokládají nevšední obsahové a strukturální kvality textu opřené o důkladně využití prameny a literaturu s tvrzeními, která jsou těmito zdroji podložena a dokumentují je vhodně volené ukázky. Na tomto základě práci hodnotím jako **výbornou** s tím, že by po odstranění několika výše uvedených nedostatků jistě splnila i nároky kladené na práci rigorózní.

Michal Nedělka
katedra hudební výchovy

11. 5. 2010